

hoort te worden gesloten, zoo die omstandigheden niet samenhangen met eenige zaak, waarover ter Synode beraadslaagd is.

Stel, er wordt door een classis of particuliere Synode een procedure gevoerd van ingrijpend karakter. Alles wijst er op, dat het geschil door deze meerdere vergaderingen niet beslecht kan worden en dat er een beroep zal worden gedaan op een Generale Synode. Maar al zou er nu hangende dit geding een Generale Synode juist vergaderen, zoo zou naar het ons voorkomt, deze Synode niet recht handelen, wanneer zij niet het oog daarop, niet tot definitieve, maar tot provisoire sluiting overging. Het geldt hier een geheel nieuwe zaak, waarmee de zittende Synode niets uitstaande heeft. In dat geval moet men het dan ook op een buitengewone Synode voor deze aan gelegenheid laten aankomen.

Ook kan het zijn, dat een Synode er zich van bewust is, dat een zaak, waarin zij een beslissing heeft genomen, daarmee nog niet tot rust zal zijn gekomen. Doch is zij van oordeel, dat die onrust niet zulke afmetingen zal aannemen, dat niet tot een volgende Synode zou kunnen worden gewacht, dan zou provisoire sluiting niet verantwoord zijn.

Geheel anders staat het echter, wanneer het een belangrijke zaak betreft, die wel op de Synode is geweest, maar waarvan bijna te voorspellen valt, dat zij een unsleep zal hebben, welke den vrede in de kerken ten eerste bedreigt.

Dan verdient provisoire sluiting ongetwijfeld aanbeveling.

De afgevaardigden der kerken naar de Synode, die in de zaak geheel in zitten, kunnen het best over het verdere beloop oordeelen.

Nieuwe afgevaardigden zouden zich schier van voren af aan moeten inwerken, wat een niet geringe stagnatie zou geven, die Synode zou ophouden, de kerken langer dan noodig was van den arbeid der ambtsdragers zou berooven, de beslissing zou vertragen, om van de aanzienlijker kosten nu niet te spreken.

Onder drieërlei beding achten wij provisoire sluiting alzoo geoorloofd, ja min of meer geboden:

1o. wanneer op de eventueel voort te zetten Synode nitsluitend over een zaak zal gehandeld worden, welke in haar eerste stadium op dezelfde Synode is geweest.

2o. wanneer deze zaak zeer urgent is.

3o. wanneer zij een vitale kwestie voor een kerk, of een deel der kerken of de kerken in het algemeen raakt.

Dat deze drieërlei voorwaarde in het onderhavige geval aanwezig is, wordt door de overgrote meerderheid in onze kerken niet betwijfeld.

Daarom zijn en de provisoire sluiting en de voortzetting van de Synode van Assen volkomen gewettigd.

Wij staan hiermee niet voor iets nieuws.

Ook de Synode van Utrecht in 1923 werd provisoire gesloten.

En dat met het oog op de onrust, waaraan de kerk van Utrecht ten prooi was.

Toen ging het dus om één kerk.

Thans gaat het evenwel om de beroering in verschillende kerken, om de positie van meerdere predikanten, om de belijdenis, welke gemeen akkoord is van al onze kerken.

De redenen zijn thans zooveel gewichtiger dan toen.

Waar toen geen bezwaren tegen provisoire sluiting rezen, zijn ze thans nog minder op hun plaats.

Maar hebben wij niet te waken tegen het gevaar, dat op die manier de Synode wel eens een lichaam kan worden, dat drie jaar lang bestaat?

Wanneer aan het drieërlei beding wordt vastgehouden, zeker niet.

Er bestaat voorzover wij zien kunnen, in onze kerken niet de minste neiging om ook maar eenigszins op een driejarige in plaats van een driejaarlijkse Synode aan te sturen.

De Synode van Utrecht in 1923, hoewel provisoire gesloten, werd niet voortgezet.

Ook de geest van Assen is met zulke bedoelingen niet besmet.

De afgevaardigden zijn er waarlijk niet tuk op om opnieuw saam te komen.

Daarvoor meenen wij hen genoegzaam te kennen.

Zij brengen een offer door weer naar Assen te gaan.

Indien de omstandigheden niet zoo drongen, zouden zij er zich niet zoo willig voor laten vinden.

Een situatie, als waarin onze kerken thans verkeeren, is natuurlijk uitzondering.

Daarom behoeft men niet bevreesd te zijn, dat provisoire sluitingen tot regel zullen worden verheven.

Daarbij komt nog iets.

Onze Synodes benoemen voor zaken, welke zij zelf niet kunnen afhandelen en toch voortgang moeten hebben gedurende den tijd, dat er geen Synode zit, deputaten.

Toch is het ten allen tijde het streven geweest om met deputatschappen zoo zuinig mogelijk te zijn en haar opdracht, zooveel het kan, te beperken.

Ook nu zijn er deputaten voor advies benoemd. Op hen rust een zware verantwoordelijkheid.

Waar deze deputaten zelf onze kerkelijke vergaderingen geraden hebben om een voortgezette

Synode aan te vragen, mag dit niet anders dan gebillikt worden.

Daarmee geven zij blijk van al wat naar machts-
usurpatie zweemt, afkeerig te zijn.

Liever laten zij de Synode beslissen, dan dat zij zelf in elk zich voordoeend geval tot ingrijpende maatregelen adviseeren.

Daaruit spreekt gezond Gereformeerd besef.

In de huidige omstandigheden is het beter, dat de gezamenlijke kerken in Synodale vergaderingen af en toe oordeelen, dan dat dit aan Deputaten, hoezeer zij ook het vertrouwen der kerken hebben, wordt overgelaten.

Daarenboven kunnen deputaten nooit gravamina gegrond of ongegrond verklaren.

Dat kan alleen een Synode.

Heeft men nu met een gravamen te doen als indertijd tegen een zinsnede in artikel 36 werd ingebracht, waarover in onze kerken vrijwel een communis opinio bestond, dan kan dit wel eenig uitstel lijden.

Maar een gravamen, dat ten nauwste verband houdt met een beroering in onze kerken, mag niet slepend worden gehouden.

Om al deze redenen is dan ook provisoire sluiting en voortzetting der Synode meer dan gerechtvaardigd.

De Haagsche Synode over „buurtgemeenten“.

Ook in de Nederlandsche Hervormde Kerk werd van verschillende zijden de vorming van „buurtgemeenten“, of gelijk wij zouden zeggen van parochie- of wijkkerken als wenschelijk gevoeld.

De Haagsche Synode nam de beletselen daarvoor weg.

De reglementswijzigingen, daar aangenomen, zullen nu aan de goedkeuring der classicale besturen worden onderworpen.

„De Waarheidsvriend“ schrijft: „Het complex voorstellen, ingediend door de Commissie, die de moeilijkheden der groote stadsgemeenten moest onderzoeken, is in zijn geheel voorloopig aangenomen. De commissie, die bestond uit de h.h. Prof. Slotemaker de Bruine, Dr. G. H. Wagenaar, Dr. H. Schokking, Dr. D. van Maanen (van Heerden), Dr. G. Oorthuys en Dr. C. J. Niemeijer, is dus wel gelukkig te prijzen. Want het lot van zulk werk is gewoonlijk, dat de papieren, natuurlijk onder veel lof en met veel dankbetuigingen, verwezen worden naar de prullenmand. Men weet, dat deze voorstellen het mogelijk willen maken de groote steden te verdeelen in buurtgemeenten; iets, wat op zichzelf genomen heel prijzenswaardig is, daar de massa-gemeenten veel schade moeten lijden doordat alles veel te groot is en veel te uniform, maar wij vreezen, dat, hoewel er overeenstemming verkregen is tusschen mannen als Dr. Oorthuys en Dr. Niemeijer — om nu geen andere namen te noemen — deze voorstellen toch, straks definitief aangenomen en wet geworden (na eerst op de a.s. Classicale Vergaderingen te zijn besproken, een doode letter zullen zijn in ons kerkelijk wetboek; een reglement, waarvan geen gebruik zal worden gemaakt. Waarom? Omdat in onze Hervormde Kerk door de ellendige richtingskwestie deze en dergelijke dingen eenvoudig onmogelijk worden in uitvoering. Hoe wenschelijk dat ook wij het parochiestelsel (beter dan „buurtgemeenten“) achten, zoo gelooven we toch dat er in onze Hervormde Kerk weinig mee aan te vangen is, zoolang de toestanden, wat de belijdenis en de leer betreft, zoo blijven als zij nu zijn. Maar we zullen afwachten!“

Het slot klinkt niet erg optimistisch. Doch het blad twijfelt er niet aan of het voorstel wordt straks definitief aangenomen. Dat het aanvankelijk zulk een gunstig onthaal mocht vinden is overigens voor de rijping der geesten ten gunste van het wijkkerkenstelsel niet van beteekenis ontbloot.

Dr. H. Schokking, een der voorstellers, drukt zich in „De Gereformeerde Kerk“ zeer omzichtig uit. „De „buurtgemeenten-wijzigingen“ komen op de classis. Wij zullen daarover nu nog maar niet schrijven; ik wou wel graag, dat in de „Kerkbodes“, plaatselijk, deze zaak goed voorbereid werd. Wat nu voorgesteld is, is een schikking tusschen degenen, die er vóór, en die er eigenlijk tegen zijn —; maar zoo staat het immers met die zaak? — En dan lijkt mij een compromis nog zoo kwaad niet. De groote verbetering m.i. is, dat er tot nu toe een groote meerderheid vóór moest zijn om tot de centralisatie van het werk in de groote gemeenten te komen, en volgens het nieuwe voorstel zal alleen een groote meerderheid het tegen kunnen houden.“

Blijkbaar heeft Dr. Schokking er meer verwachting van.

Hoe dit zij, de idee wint ook in die kringen veld. Moge het de eer van onze Gereformeerde Kerken zijn, de idee het eerst op belangrijke schaal te verwerkelijken.

De beletselen, welke „De Waarheidsvriend“ voor de praktijk in de Ned. Herv. Kerk pessimistisch maakten, bestaan bij ons niet.

Cursus in journalistiek voor a.s. theologen.

In de Theologische Fakulteit der Berlijnsche Universiteit zal in dezen winter een cursus worden gegeven over Protestantische journalistiek.

De directeur van het Evangelische Presseverband, Lic. Hinderer, heeft de leiding daarvan op zich genomen.

De colleges zullen zowel een theoretisch als een praktisch karakter dragen.

Is dit niet een denkbeeld, dat ook te onzent overweging verdient?

Het percentage van predikanten, dat wekelijks in kerkelijke bladen schrijft, wordt steeds grooter. Zij moeten echter in deze zich een eigen weg banen.

Aan voorlichting ontbreekt het hun ten eenenmale.

Wie zelf voor de pers werkt heeft dit, vooral aan het begin van de journalistieke loopbaan, als een groot gemis gevoeld.

Ook de journalistiek is niet iets, wat iemand aanwaait.

Natuurlijk kan de gewone opleiding voor het predikambt in deze behoefte niet voorzien.

Deskundige leiding is hier zeer gewenscht.

Een cursus zou ook hier uitkomst bieden.

Niet, dat wij behooren tot de klagers over de kerkelijke pers en speciaal de kerkbodes.

Onze predikanten slaan er zich, over het geheel genomen, prachtig door.

Maar het zou treurig niet ons gesteld zijn, indien wij niet wilden toegeven, dat ook op dit gebied verbetering is aan te brengen.

HEPP.

PERS-SCHOUW.

Het is bekend, dat door de heeren Dr. J. P. de Gaay Fortman en 8 andere ondertekenaars weer een adres gezonden is naar de Generale Synode. Weer een adres, zeggen we, want reeds vóór de Januari-vergadering der Synode is een request van genoemde heeren tot haar gericht.

In de „Kerkb.“ officieel orgaan van de Geref. Kerk van Amsterdam-Zuid, wijdt de heer v. K. een breede bespreking aan dit nieuwe request. Wo ontleenen er enkele passages aan.

Eerst over het uitgangspunt der redeneering van adressanten:

Het standpunt der adressanten is, dat, alvorens er sprake zal kunnen zijn van een met gezag voorge-
dragen exegese of van een kerkelijke uitspraak omtrent de eerste hoofdstukken van Genesis, deze Schriftmededeelingen moeten worden bezien in verband met het antieke wereldbeeld en met geheel de bedoeling der H. S. Is men, zijn onze theologen, dan niet in staat, zich bij de exegese aldus te oriënteren, en hebben zij dat dan te Assen niet gedaan? zoo vraagt men licht aanstonds. Neen, zal het antwoord luiden, want ten opzichte van Genesis (bedoeld is blijkbaar: de eerste hoofdstukken van Genesis) ontbreekt een Gereformeerde Schriftbeschouwing, die aan wetenschappelijke eischen voldoet. Dat kan natuurlijk niet beteekenen, dat hetgeen h.j.v. Dr. Kuyper of Prof. Ravinck hebben geleerd als hun gevoelen over schepping, paradijs en val, geen wetenschappelijk karakter zou dragen, onsystematisch dilettanten-werk zou zijn, dat bij de oppervlakte der verschijnselen blijft staan. Neen, men kan hier niet anders bedoelen, dan dat hetgeen de Geref. theologie tot heden voordroeg met betrekking tot den inhoud van Gen. I, II en III, verouderde, niet meer houdbare wetenschap is. En waarom is dat dan het geval? Omdat geen rekening gehouden wordt met de wijzigingen in het wereldbeeld. Met het verdwijnen van het antieke wereldbeeld is de Gereformeerde beschouwing, men kan wel zeggen elke traditionele theologische beschouwing van Gen. I—III, wankel geworden, werden deze kapitels tot een vraagteken.

Met dit decreet worden dus de bewaarde hoofdstukken voor het godsdienstig leven voor onbepaalden tijd op halve non-activiteit gesteld.

Het deed zeer eigenaardig aan, dat de schrijvers klagen, dat juist ten aanzien van een bepaald boek (Genesis) het bestaan van een „wetenschappelijke Gereformeerde Schriftbeschouwing“ ontbreekt. Dit is, zoo gezegd, een onjuistheid. Een Schriftbeschouwing kan nooit voor één bepaald bijbelboek wel en voor een ander boek niet bestaan; wel zullen de resultaten van één en dezelfde Schriftbeschouwing bij ieder boek afzonderlijk te boeken zijn. Indien echter ten aanzien van Genesis een juiste „Schriftbeschouwing“ ontbreekt, dan bestaat ze er voor geen enkel bijbelboek. En als ze wel aanwezig is, dan heeft ze ook nu reeds voor het boek Genesis haar uitspraak te doen. Het komt ons voor dat door deze isoleering van een bepaald bijbelboek de schrijvers zelf in strijd komen met het door hen gestelde beginsel, dat men moet uitgaan „van het geheel naar de deelen“; al is dan ook deze opvatting zelf weer onvolledig te achten.

In aansluiting aan de opmerking in het adres, dat eerst het „antieke wereldbeeld“ nader in studio genomen moet worden, zegt de heer v. K.:

Vraagt men zich nu af of de verandering van het wereldbeeld dan een omstandigheid van zoo gewichtigen aard is, dat zij dwingt tot het opschorten van allen exegetischen arbeid met betrekking tot de bijzonderheden van de verhalen van schepping, paradijs en val, dan is men aanstonds geneigd een volstrekt ontkennend antwoord te geven. Wat zou het nu voor de exegese der Schriftmededeelingen in kwestie kunnen beteekenen, dat de auteur geleefd heeft in de gedachte, dat de aarde het onbewoondelijk middelpunt van het heelal is, terwijl wij thans weten, dat

zij om ha-
brengt? M-
vraag vo-
het oog
zeer onvol-
modernen
deringen g-
bouw van
hang der
samengeest
hebben z-
hoezeer
schillen
zon, maar
onmogelijk
zijn, zooa-
gebruikt d-
heid, zoo-
bracht,
loovige
realistische
de wetens-
doel aan-
geen gew-
op hun li-
gegevens
het moder-
gemeen, c-
leerd of
plant, die
vers hier
Genesis
tieke wer-
Al meer

santen, om
aandacht
kunnen ge-
zwaar teg-
verbonden
adressanten

Zij doen
tusschen
extra te
geschoen
hen een
„klaarlijk
hen niet
opgevat u
opgeteek-
besel dui-
van een
in verwa-
daarom v
haar, dat
sloten doe
heid van
Maar als
de indruk
ties“ toc
een verg-
waar te
gen van
voor te d
taigender

Aan het
kingen te

Zoo we-
weert een
dat in Ge-
schen de
van de I
in bedoel
gesproken
auteur va
dan de li
wegen of
oppervlak
den zin,
is de ver-
minder m
een doorg
groeide vi
„ondersch
verdedigd
en myster
van aan-
grippen, o
werpen, i
een in w
uitgaand

De schri-
hier opho-
verdiepi
schouwing

In het
paald ant-
teekenen,
met de m
meend he
schepping
schenpaar
het oogm
haal te
van bizon
dwalspoc
opteeken
na het be-
ontwikkel
in den aar
daarin he
Schriftbe-
Tenslotte

Nog vo-
santen te
— of bij
nomische
of het ni
ondersche
en het he